

Néhány kiragadott adat NAGY-BUDAPEST ÖTÉVES TERVÉBŐL

Fokozatosan eltűnik a különbség a város szíve és a peremvárosok között

Budapest városrendezésével kapcsolatban sok kirívó hiba történt a múltban. Ezen nem is lehet csodálkozni, mert hiszen a kapitalista korszakban nem volt egységes építészeti elgondolás. A telekspekuláció, a közigazgatás alárendelése a tőkének, a háztulajdonosok önkénye nem engedte meg, hogy Budapest meghatározott terv szerint fejlődjön. A gazdagok kiváltsága volt a kényelem, a dolgozók csak szállásnak érezték sivár lakásaikat Budapesten. Sok gondot fordítottak a Belvárosra, a Rózsadombra, a Svábhegyre, a város-

széli nyomortelepekkel pedig mítsem törődtek. A kiváltságos osztályok összkomfortos lakásban éltek, a dolgozók odúban laktak.

Budapest megfelelő városképének kialakításával egyre többet foglalkozik a főváros az öt éves terv küszöbén. Városrendezőink most már sokat tanultak a szovjet építészetből, Moszkva és a többi nagyváros rendezéséből, amely minden vonatkozásban csak a dolgozó nép érdekeit tartja szem előtt.

A fő elv: a dolgozó emberről való gondoskodás

A Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa elfogadta Moszkva húszéves városrendezési tervét, amelynek fő alapelve:

a dolgozó emberről való gondoskodás.

A világvárosok történetében ilyen óriási arányú városrendezést még nem látott a világ. Így például a Moszkva folyót csatornává bővítik ki, ami lehetővé teszi, hogy Moszkva komoly kiskötő és átrakodó gócponttá épüljön. A Moszkva-Volga csatorna a Keleti-tengert a Káspi-tengerrel köti össze és tranzverzális víziútként szolgál a Szovjetunió keresztlé. Képzik a Metro negyedik szakaszát, amely külső körútként veszi majd körül a fővárost. Sor kerül a szarav-moszkvai gázvezeték megépítésére is, s ezzel nagymértékben megváltoznak majd a lakosság életfeltételei is.

Roppant városrendezési változást idéznek elő

az új főútvonalak, az új terek és a bőségesen méretezett zöld területek,

amelyekben most sincs hiány. Moszkva már ma is tágas, nyílegyenes utak, nagy terek, parkok, gyermekjátzóterek, árnyas utak, hatalmas és magas hidak városa. Az elmúlt három év alatt például 600.000 darab fát és 3 millió bokrot ültettek, valamint 45 parkot létesítettek. Az egészségvédelmet szolgálja a lakóházak udvarainak gyors tempójú aszfaltozása. Talán a legnagyobb feladat, amit a húszéves tervben célul tűztek ki: A város centrumjelleget a megszüntetése.

A város szíve és a környék közötti különbség a gyorsforgalom növekedésének arányában csökken,

majd később végkép eltűnik.

Marx-tér, sziget, parkok

Nagy-Budapest öt éves városrendezési tervének kidolgozásánál már minden vonalon szem előtt tartják a kipróbált szovjet városszabályozási ter-

veket. A részletek kidolgozása most folyik. Ezek szerint mindjárt az első tervében esedékessé válnak azok a városrendezési munkák, amelyeket az út- és mélyépítési program megvalósítása tesz szükségessé. Ezek a munkák már egész Nagy-Budapest területére kiterjednek.

Végrehajtják a kerepesiúti „Szálábú-híd” újjáépítésével kapcsolatos rendezést,

az Arpád-híd budai hídfőjénél pedig a várható forgalomra való tekintettel rendezik majd a Knurr Pálné-utcát. A Margitsziget végleges rendezési tervén még dolgoznak. Az a törekvés, hogy a szigetet — akár csak a Városligetet

a dolgozók kultúrparcjává fejlesztésük.

Foglalkoznak a Dózsa György-úti aluljáró építésének gondolatával, a Marx-tér átmeneti rendezésének tervével s most dolgozzák ki a Pozsonyi-út és Vizafogó-út folyamatos kiépítésére vonatkozó terveket is.

A lebontott dunaparti szállók helyét parkosítják, kertesítik az angyalföldi kislakásos telep közterületeit, a Lánchíd és Arpád-híd hídfőjénél is végrehajtják a kertészeti munkálatokat. A peremvárosok és községek parkosításának és gyermekjátzóterekkel való fokozatos ellátásának tervéin is most dolgoznak.

Tűnjön el a különbség Budapest és a peremvárosok között

A városrendezési tervek között szerepel

a 2-es villamos vonalának „gyorsvasútszerű” meghosszabbítása, tása,

északon az Arpád-hídig, délen a Boráros-térig. A városfejlesztési szempontból fontos területek szabályozási ter-

vébe tartozik a belterületek elpusztult épületeinek kiegészítése, illetve a területeknek autóparkoló és gyermekjátzóterek részére történő ideiglenes felhasználása,

a Sztálin-tér környékének, a pesti és budai Dunapartnak szabályozása és beépítése,

A Váci-út és Hungária-körút keresztezése környékének beépítése, a Fővám-tér s Boráros-tér közötti Dunaparti-szabályozása, valamint a Vár rendezése. Szükségesnek mutatkozik

az Ujpest, Rákospalota, Kispest és Pestszentpéter városközpontjainak kialakítására és rendezésére vonatkozó tervek kidolgozása is, hogy fokozatosan eltűnjön a különbség Budapest és a peremvárosok között.

Az eltűnt nyomortanyák helyén...

Az itt felsorolt városrendezési munkák csak egy részét képezik azoknak a feladatoknak, amelyeket a főváros: Nagy-Budapest, az öt éves terv során megvalósít, hogy a mult kirívóbb hibáit némiképpen enyhítsük, majd a későbbi tervek során végleg eltüntessük. A szovjet tapasztalatokat tartjuk szem előtt, a szovjet eredményeket, amelyekről Sztálin a Bolsevik Párt XVII. kongresszusán ezt mondta:

— A burzsoá-országok nagyvárosainak eltörölhetetlen tartozékai a nyomortanyák... A Szovjetunióban lezajló forradalom mindazt megváltoztatta és eltüntette a nyomortanyákat. Kicsérültük ezeket újonnan épült jó és napos munkáslakásokra, hozzáadva még azt, hogy a munkásnegyedek nálunk gyakran szebbek, mint a város központi negyedei...

A szovjet tapasztalatok nyomán az elkövetkezendő években megszüntetik végre Nagy-Budapest méltó városképe.